

Pia Storvang

Institut for
Entreprenørskab og Relationsledelse
Syddansk Universitet

Cand. arch.
Telefon: +45 26 14 04 62
E-mail: spi@sam.sdu.dk

Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse - IER

Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse forsker og underviser inden for de centrale erhvervsøkonomiske områder med entreprenørskab og relationsledelse som kerneområder. På instituttet handler entreprenørskab om at tænke nyt, se muligheder og omsætte ideerne til værdi. Det kan fx være at skabe nye virksomheder eller vækst og forandring i eksisterende virksomheder. Relationsledelse handler om at opbygge og bruge sine netværk af kunder, leverandører og andre aktører. At kunne lede på tværs af relationer er afgørende i en globaliseret verden.

De centrale erhvervsøkonomiske områder, som vi primært dækker på instituttet er:

- Regnskab, revision og økonomi
- Marketing
- Supply Chain Management
- Organisation

Målet med forskningen på IER er, at den skal være praktisk orienteret, og instituttet har i flere år haft fokus på læringskredsløb – hvordan man ændrer praksis på et forskningsmæssigt grundlag. Derfor samarbejder vi også tæt med virksomheder og myndigheder lokalt og internationalt.

Institut for entreprenørskab og relationsledelse har udviklet og driver en række uddannelser, som i dag består af:

- Den erhvervsøkonomiske bacheloruddannelse HA med de tre linjer: Generel erhvervsøkonomi, Entreprenørskab og innovation og International Business
- De fire cand.merc.-linjer: International virksomhedsudvikling, Styring og ledelse, Business Controlling og Strategic Entrepreneurship
- Cand.merc.aud.
- Registreret revisor
- Designledelse (i samarbejde med humaniora på SDU og Designskolen Kolding)
- HD 1. og HD 2. del

Vi bidrager desuden til bacheloruddannelsen: Designkultur og økonomi, deltager i undervisningen på MBA og tilbyder en fagpakke under Master i it.

Instituttet har ca. 70 medarbejdere, herunder 30 forskere og 18 ph.d.-studerende. På de uddannelser, der er knyttet til instituttet, er der ca. 850 heltidsstuderende og 580 deltidsstuderende.

PH.D. -AFHANDLING AF

PIA STORVANG

INSTITUT FOR
ENTREPRENØRSKAB OG RELATIONSLEDELSE

**BRUGERINDDRAGELSE I BYGGERIET
– MED SÆRLIG FOKUS PÅ DET
ARKITEKTTEGNEDE BOLIGBYGGERI**

14. MARTS 2012

Brugerinddragelse i byggeriet

– med særlig fokus på det arkitekttegnede boligbyggeri

Afhandlingen undersøger, hvorfor brugerinvolvering endnu ikke spiller en større rolle for innovationen i det arkitekttegnede boligbyggeri. Brugernes involvering i byggeriet er forholdsvis ny og begrænset i omfang. Forskningen er præget af at være deskriptiv snarere end af at fokusere på at udvikle teori. De mange cases og omfanget af tilgængelige metoder til brugerinddragelse modsvarer ikke af en sideløbende forskning i brugerinvolvering, så der er behov for bedre indsigt. Inden for feltet byggeri findes der en række praksisser, som er indarbejdet gennem en lang tradition, hvor brugerne involveres mere eller mindre tilfældigt. Men der er behov for teori om og i særdeleshed modeller og rammer for, hvordan man kan implementere og systematisere brugernes involvering i byggeri. Konkret mangler der teoretisk indsigt i, hvad der sker i designprocessen og dermed i de enkelte idégenererings- og innovationsfaser, og i hvordan brugerne kan kobles på innovationsprocessen, i udviklingen af det arkitekttegnede boligbyggeri.

Det teoretiske grundlag, som afhandlingen hviler på, skal ses i lyset af, at jeg kommer fra arkitekturfeltet, samtidig med at jeg som ph.d.-studerende har fået den erhvervsøkonomiske tradition ind på livet. Dette tværgående snit går igen i det teoretiske analyseapparat, idet valget af 'Participatory design/innovation' referencerammen er karakteriseret ved at være sammensat af forskellige teoretiske forskningstraditioner. Og det er det tværgående snit, der fører til ny indsigt og viden.

Afhandlingens teoretiske analyseapparat er udviklet på baggrund af en diskussion af forskellige forståelser af innovation, som et resultat af interaktion mellem forskellige faglige, videnskabsmæssige og interessebetonede perspektiver og aktører. Denne forståelse sættes op over for et lineært udviklingsperspektiv, som genfindes i mange produktudviklingsmodeller, hvorimod innovation med fordel kan forstås som en emergent proces, som involverer betydelige usikkerheder, feedback processer og knopskydninger, der udspilles som et resultat af en række forskellige aktørers interaktion. Denne interaktive innovationsforståelse kobles til begrebet 'Participatory design/innovation'. Her ses brugerinvolvering som en interaktion mellem aktører, herunder brugere såvel som andre aktører med forskellig viden, baggrund, perspektiver og opfattelser, og dette sættes sammen med begrebet om 'Socio-technical spaces'. Med denne begrebsætning om iscenesættelse af 'innovative spaces' bliver afhandlingen i stand til at analysere, hvordan temporære spaces for innovation åbner for brugernes deltagelse forskellige steder i innovationsprocessen.

Forskningsprojektet fremhæver, at brugerne i byggeprojekter ikke kan antages at udgøre en på forhånd, fast defineret kategori. Ligeledes peger projektet på, at brugernes værdier og behov ændres gennem processen som et resultat af den dialog, de indgår i. Der er derfor ikke kun tale om at afdække brugernes behov, og det vil således være mere retvisende at tale om en udvikling af brugernes behov parallelt med udvikling af et byggeprojekt. Det empiriske grundlag i afhandlingen hviler på tre cases, som repræsenterer tre forskelligartede byggeprojekter. Den ene case har to indlejrede analyseenheder/byggeprojekter, hvorimod de to andre cases kun illustrerer et byggeprojekt hver. De tre cases illustrerer overordnet set, hvordan det er muligt at involvere brugere i byggeudviklingsprocesser.

Analysen af de tre cases tydeliggør en række interessante erkendelser og pointer, der har betydning for fremtidige strategier for brugerinvolvering i byggeriet. Blandt andet er det på tværs af de tre cases fundet, at 1) aktørernes motiver for at deltage i byggeudviklingsprojekter ændrer sig over tid i løbet af processen 2) aktørerne qua deres forskellige motiver for at deltage har opnået forskellig værdi ved at deltage i byggeudviklingsprocesserne 3) der på tværs af alle tre cases skabes forskellige former for iscenesættelse af et space, hvor brugerne i forskellige grader kan involveres i innovationsprocessen og 4) der igennem byggeudviklingsprocessen anvendes forskellige former for grænseobjekter i dialogen mellem aktørerne.

Ligeledes viser afhandlingens resultater, hvordan byggebranchen kan arbejde med involvering af brugere ud fra forskellige rammer. Konkret viser resultaterne, hvordan interaktionen mellem brugerne og de professionelle aktører er en gensidig forhandlings- og læringsproces. Brugere bør derfor involveres i byggeudviklingsprocesser, idet brugerne løbende ændrer motiver, i takt med at processen udvikles og byggeprojekter tager form. Bidraget er dermed en ny teoretisk og empirisk forståelse af, hvordan brugere kan involveres forskellige steder i udviklingen af byggeri, og hvordan der kan iscenesættes forskellige rammer omkring, hvordan og hvor brugerne kan involveres i byggeprocessen.

Pia Storvang

